

АРМІЯ INFORM

дайджест

УКРАЇНА В МАНЕВРОВІЙ

ВІЙНИ: як творче мислення може
врятувати в безнадійній ситуації

4-5 стор.

ДАЙДЖЕСТ
ІНФОРМАЦІЙНОГО
АГЕНТСТВА

**АРМІЯ
INFORM**

Адреса:
м. Київ,

вул. Князів Острозьких,
буд. 45/1, корп. 33.

armyinform.com.ua

press@armyinform.com.ua

[@army_inform](https://fb.com/armiyainform)

[@armyinformcomua](https://t.me/armyinformcomua)
+38 (044) 285-70-33

Начальник
Інформаційного агентства
Віталій САРАНЦЕВ

Віддруковано
ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
м. Київ, 04073.

Зам. № _____

Наклад: 30 000 прим.

Зміст

Україна в маневровій війні: як творче мислення може врятувати в безнадійній ситуації.....	4
Як змінилося сприйняття України у світі після 24 лютого 2022 року.....	6
Чому небезпечно на війні знайти смартфон.....	8
Найжахливіші воєнні Злочини росії проти України.....	10
Скільки американських президентів відвідували Україну.....	12
Чи можуть побутові прилади бути повноцінними «донорами» для зброї?.....	14
Щоб не стати через неувважність поширювачем російських фейків.....	16
Переможна зброя вітчизняного війська.....	18
Як швидко заснути й виспатись у бойових умовах.....	20
Тактичні системи MOLLE.....	22
30 війн із Заклятим сусідом. Перемога Литовсько-Руської держави у війні за панування у Східній Європі.....	24
«Жодну кримську війну росія не виграла».....	26
Скарби з архівів Швеції та Польщі допомагають пізнати нас справжніх.....	28
«Бог сотворив цапа, а чорт – кацапа».....	30
Як розмовляти з коханими на відстані під час війни.....	32
Кросворд.....	34
На дозвіллі.....	35

Основа єдності українців – це те, що українці стають за брата. Братом є кожен, хто українець

Президент України Володимир Зеленський зазначив, що основа єдності українців – це те, що українці стають за брата. І братом є кожен, хто українець.

«Це основа нашої єдності. Єдності, яка попри все дає майбутнє нашій державі й народу. Єдності, яка дає нам незламність. І це – основа нашого зв'язку зі світом, з усіма, хто цінує свободу і хто готовий захищати її», – сказав він.

Україна в маневровій війні:

як творче мислення може врятувати в безнадійній ситуації

ВІД ЛЮТОГО 2022 РОКУ ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ РОБИЛИ СТАВКУ НА МАНЕВРОВО ОБРОНУ, ДЕ ГОЛОВНИМ БУЛО НЕ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЯКОЇСЬ ТЕРИТОРІЇ БУДЬ-ЯКОЮ ЦІНОЮ (ХОЧА ТЕРИТОРІЇ Є ДЛЯ НАС ДУЖЕ ВАЖЛИВИМИ), А ЗБЕРЕЖЕННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ СИЛ ОБРОНИ І ПОСИЛЕННЯ ЇХНІХ БОЙОВИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ. АДЖЕ ТИМЧАСОВА ВТРАТА ПЕВНОЇ ТЕРИТОРІЇ – ТО НЕ Є КАТАСТРОФА, НА ВІДМІНУ ВІД ВТРАТИ АРМІЇ. ТОЖ ПОКИ Є ЗСУ – УКРАЇНА НЕПЕРЕМОЖЕНА І НЕПЕРЕМОЖНА.

Завдяки цій тактиці вдалося вигнати агресора з Київщини, Чернігівщини і Сумщини, перемогти під Харковом і звільнити Херсон. Стратегічно вирішальним у бойових діях є не виграти окремих бій, а переможно закінчити всю цю війну.

Тому даремно в деяких наших соціал-мережах часом здіймається крик, мовляв, «все пропало!», через якісь часткові невдачі нашої армії, що не мають принципового значення.

Російські агресори дуже б хотіли, щоб ЗСУ грали з ними в російську

гру «стінка на стінку», де не працюють закони воєнного мистецтва, а треба лише зібрати великі піхотні маси, танки, артилерію і тупо проламувати позиції оборонців. Так інколи воювали в Першу світову війну. Згадаймо знамениту битву під французьким містом Верден, в котрій загинули сотні тисяч солдатів з німецької і французької сторони. Враховуючи демографічну ситуацію України, нам такі «Вердени» не потрібні. Інколи справді можна триматися «зубами» за якесь місто чи місцевість, коли є

можливість знекровити ворога, зупинити його наступ. Коли таких перспектив немає, краще відійти і підготувати новий удар по противнику.

За цілий рік війни російські генерали не зробили потужного внеску у світову скарбницю воєнного мистецтва. Тільки численна перевага і нічого більше. Вони навіть не продемонстрували знань і вмінь використовувати досвід полководців минулого.

А між іншим, є багато прикладів творчого ставлення до бойових дій. Ось, приміром, досягнення давньогрецького полководця Епамінонда в битві, що відбулася понад дві тисячі років тому.

Зустрілися на полі бою дві фаланги (бойовий порядок важкоозброєних піхотинців-гоплітів). В одній стояли воїни демократичної держави Беотії на чолі з Епамінондом, а в другій – спартанці на чолі з царем Клеомбротом. Перших було 10 тисяч, а других – 20. Більша фаланга

Давньогрецький полководець Епамінонд зробив велике відкриття: для того, щоб перемагати, треба бути сильнішим не завжди і скрізь, а треба бути сильнішим тільки в потрібному місці і в потрібний час

мала знищити меншу. Але Епамінонд воював творчо. На своєму фланзі він, залишивши по фронту жалюгідний ланцюжок воїнів, збудував потужну штурмову колону і став на цій ділянці в кілька разів сильнішим за противника. Коли спартанці почали наступ, під їхнім тиском фронт беотійців став відступати. Але їхній фланг, де була забезпечена велика перевага, в цей момент завдав удару страшною силою у фланг і тил спартанців. І розпочався їх цілковитий розгром.

Потім цар Клеомброт скаржився, що беотійці воювали не «за правилами». Природно, бо «за правилами» Епамінонд не мав би жодних шансів на успіх. Цей «Косий удар Епамінонда» вивчається в багатьох військових академіях світу в курсі «Історії воєнного мистецтва».

Давньогрецький полководець зробив велике відкриття. Виявилось, що для того, щоб перемагати, треба бути сильнішим не завжди і скрізь, а треба бути сильнішим тільки в потрібному місці і в потрібний час. Сучасні військові називають це «концентрація сил і засобів на напрямку вирішального удару».

Між іншим, незважаючи на казки радянської пропаганди, в Другій світовій війні червона армія практично завжди мала чисельну перевагу над вермахтом.

Однак, якщо почитати мемуари радянських маршалів і генералів, то там скрізь нарікання на величезну перевагу гітлерівців у живій силі, танках, артилерії тощо. У чому тут загадка? А в тому, що цю перевагу

генерали вермахту створювали штучно, концентруючи свої сили там, де цього вимагала обстановка.

А тепер висновки для нас. РФ переважає Україну за територією і за населенням. А це означає, що ми повинні воювати творчо, не кількістю, а вмінням. До речі, ЗСУ так і провоювали цілий рік. Далі наші вміння треба вдосконалювати.

P.S. А приклад Епамінонда показує, як евристичне (творче) мислення здатне врятувати в практично безнадійній ситуації...

ЯК ЗМІНИЛОСЯ сприйняття України у світі після 24 лютого 2022 року

ПРАГНЕННЯ РОСІЇ ЗДІЙСНИТИ ГЕНОЦИД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ІСТОТНО ВПЛИНУЛО НА ІМІДЖ НАШОЇ ДЕРЖАВИ У СВІТІ. БРЕНД УКРАЇНИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ ПОЧАВ АСОЦІЮВАТИСЯ ВЖЕ З ПРАГНЕННЯМ ВІДСТОЮВАТИ СВОБОДУ ТА БОРОТИСЯ ЗА ДЕМОКРАТИЧНІ ЦІННОСТІ.

НА ПЕРШИХ ШПАЛЬТАХ СВІТОВИХ ЗМІ

Події 24 лютого минулого року кардинально змінили ситуацію з представленням України у світі. Насамперед тисячі журналістів від США до Японії приїхали до нашої держави, щоб писати про події російсько-української війни. Для порівняння: такого не було у 2014 році, коли росія окупувала Крим та почала війну на Донбасі.

Відтак Україна стала головною темою ЗМІ. Наприклад, Президента України Володимира Зеленського та дух України було проголошено людиною 2022 року за версією американського журналу TIME, а портрет Головнокомандувача ЗСУ генерала Валерія Залужного було розміщено на обкладинці того ж видання. Візуально образ України став асоціюватися з мужніми українцями, які боронять свою землю від російських окупантів.

ГОЛОВНІ ПАРТНЕРИ

Країни Євро-Атлантики є головними партнерами України, чії суспільства найбільше підтримують нашу армію та державу. Це ми бачимо за численними соціопитуваннями, які свідчать про усвідомлення того, що росія – це загроза, а для того, щоб її здолати, треба допомогти Україні перемогти. Безумовно, що дані варіюються в різних державах, але в цілому понад 50% громадян схвалюють надання подальшої військової, гуманітарної та фінансової допомоги нам.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАДБАНЬ НАШОЇ КУЛЬТУРИ ЗА КОРДОНОМ

Певним символом української культури після 24 лютого стала пісня «Ой, у лузі червона калина» – гімн січових стрільців. Виконавши пісню на Софійській площі в перші дні широкомасштабного вторгнення рф, Андрій Хливинок вдихнув нове, цього разу, глобальне життя твору.

І подібна стратегія з популяризації надбань української культури за кордоном дає змогу іноземцям заново

відкрити для себе нашу державу. Можемо згадати проект Notes from Ukraine від Українського Інституту, коли американці з'ясували для себе, що різдвяна пісня Carol of the bells насправді це «Щедрик», створений українським композитором Миколою Леонтовичем. І виконання Щедрика в Карнегі-хол у Нью-Йорку в грудні 2022 року було потужним інструментом з формування позитивного образу України у США.

БОРТЬБА З КРЕМЛІВСЬКОЮ ПРОПАГАНДОЮ

Захід прагне включитися в боротьбу з російською пропагандою на Глобальному Півдні. Наприклад, Франція вже на офіційному рівні визнала, що росія через «вагнерівців» дестаблізує ситуацію в колишніх французьких колоніях у Африці (Малі, Буркіна-Фасо). І тепер Захід разом з Україною шукають інші аргументи для Глобального Півдня (країн Африки, Азії та Латинської Америки), щодо припинення та засудження російської агресії проти нашої держави.

Але варто думати більш стратегічно та показати бачення світу після перемоги України. Остання настане тоді, коли росія більше не зможе бути безпечною загрозою нашій державі. Це можливо тільки за умов розпаду росії.

ОСНОВНІ АСОЦІАЦІЇ: НАЦІЯ ГЕРОЇВ ТА ДЕМОКРАТИЧНА КРАЇНА

Уже є певні узагальнення того, як змінився світовий бренд України за рік після широкомасштабного вторгнення рф. Нещодавно було презентовано «Звіт про сприйняття України у світі. 2022». Основна увага там була зосереджена на моніторингові світових медіа (що і як писали про Україну) та рейтингу нашої держави в міжнародних рейтингах та індексах. Основні асоціації щодо України наступні: нація

героїв [23,3 %] та демократична країна [22,2 %].

Згідно з висновками дослідження російсько-українська війна сприяла формуванню позитивного ставлення до нашої держави на міжнародному рівні. Це пов'язано як з прагненням людей по всьому світу допомогти українцям, що виїхали, так і відзначенням лідерських якостей керівництва держави на шляху до перемоги.

Чому небезпечно на війні знайти СМАРТФОН

ВРОГ, ВІД ЯКОГО СЬОГОДНІ ДОВОДИТЬСЯ ЗАХИЩАТИ УКРАЇНУ, ВЖЕ НЕОДНОРАЗОВО ДОВІВ СВОЮ ПІДЛІСТЬ І ПІДСТУПНІСТЬ. ДОВОЛІ ЧАСТО ВІН ВИКОРИСТОВУЄ ПРОТИ НАС ПЕВНІ ЛЮДСЬКІ НЕГАТИВНІ РИСИ ХАРАКТЕРУ, НЕДОЛІКИ ВИХОВАННЯ Й ГАНЕБНІ ВАДИ. ВІН МАЙСТЕРНО ОБЕРТАЄ ПРОТИ НАС УСІ ТІ СЛАБКОСТІ, ЯКІ ПРИТАМАННІ НЕДОСКОНАЛІЙ ОСОБИСТОСТІ, Й, КОРИСТУЮЧИСЬ ЦИМ, ЗАВДАЄ УДАРУ, ВІД ЯКОГО СТРАЖДАЄ ЗНАЧНА КІЛЬКІСТЬ ІНШИХ ЛЮДЕЙ.

ПРО НЕБЕЗПЕКУ БУДЬ-ЯКИХ СТОСУНКІВ ІЗ ВРОГОМ

Історію, яку розповів один з офіцерів певного з'єднання, красномовно підтверджує всю небезпеку будь-яких стосунків із ворогом, навіть якщо він і зацікавлений у тих чи інших моментах комунікацій.

Функції цього офіцера – безпека згаданого з'єднання, хоча поняття це й дуже широке, але якщо брати точніше – контртерористична й контрдиверсійна діяльність.

Згаданий підрозділ розташовувався у прифронтовому селищі за 10-12 кілометрів від «передка». Саме в таких населених пунктах розміщуються тилові й логістичні підрозділи, ТПУ (тиловий пункт управління), ЗКП (запасний командний пункт) та інші елементи системи управління з'єднаннями.

Смуга, як порівняти з «першою лінією», дещо спокійніша, проте ворог і по ній завдає постійних ударів. Але ефективність їх є невисокою, якщо не буде проводитись детальна розвідка, щоб дізнатись, що й де розташоване. Для того, щоб отримати необхідну інформацію, часто залучають місцевих, спонукаючи їх до цього найрізноманітнішими способами.

По одному такому населеному пункту, де був розміщений тилловий підрозділ та деякі склади, ворог більше як два тижні намагався вцілити, завдаючи артилерійських ударів і по місцевій інфраструктурі, і по діючих промислових об'єктах, і по закинутому колишньому підприємству, і по житловому сектору й комунальних будівлях. Він немов «вираховував», точніше «вимацував», де ж, на якій із численних «промзон» на околиці селища, стоять наші.

Він так міг шукати доволі довго і якби навіть випадково влучив з артилерії туди, «де нам не треба», то все одно великої шкоди б не завдав, адже все було приховане й захищене в укриттях. Росіяни це усвідомлювали, тому, найімовірніше, розраховували завдати по українському підрозділу та складах саме потужного точкового ракетного удару, а для цього їм необхідно було мати точні дані про об'єкт.

І одного разу ракети все ж прилетіли в цей населений пункт, проте не туди, де були військові, а за кілометр-півтора в приватний сектор. На щастя, людських жертв не було, але з однієї будівлі залишилась величезна

Ворог розраховував, що український боєць, знайшовши гаджет, принесе його на територію своєї бази. У смартфоні був своєрідний маячок, на сигнал якого наводився удар ракетами

вирва, діаметром у десять і глибиною не менше як п'ять метрів. Того ж дня відповідні органи безпеки затримали одну жіночку, років сорока, місцеву мешканку, яка виявилась... власницею знищеної будівлі.

Як на неї «вийшли», як «вели» – секрети оперативної роботи, але вона розповіла певні відомості. З її слів, від ворога вона отримала деяку суму коштів і новий смартфон. Його вона мала активізувати та скинути на певний номер геолокацію точки десь поряд із місцем, де, на думку жителів селища, гіпотетично стоять українські військові (на жаль, трапляються зрадники, які здають ворогові такі місця та об'єкти. – Ред.).

Далі вона повинна була просто кинути смартфон біля воріт на цю «промзону», бажано десь край дороги, по якій ходять військові, щоб його міг хтось із

них підібрати. Ворог розраховував, що український боєць, знайшовши гаджет, принесе його на територію своєї бази. У смартфоні був своєрідний маячок, на сигнал якого наводився удар ракетами.

РОЗРАХУНОК НА ЛЮДСЬКУ ЖАДІБНІСТЬ

Звичайно, в задумі чимало недоліків, але на такий росіяни й не розраховували. Вони хотіли використати таку людську ваду, як жадібність, адже, знайшовши новенький смартфон, по-

дивившись, що в ньому немає жодних контактів і жодних включень, багато хто б вирішив його присвоїти. А деякі б узагалі нікому й не

розповідали про вдалу цінну знахідку.

Саме на це розраховували підступні планувальники, але вони чомусь не врахували жадібність цієї персони, яка сама вирішила забрати собі новенький гаджет. Жіночка зробила все, як наказували, за винятком того, що їй стало шкода викидати чи віддавати комусь цей смартфон, і вона принесла його додому. Тож ракети навелись просто на її будинок, на щастя, в годину, коли її там не було...

Наші спецслужби переконані, що цей випадок був непоодиноким, адже були й інші схожі факти. Тож знайдений випадково новенький смартфон – небезпечний «дарунок долі», про який необхідно терміново повідомляти у відповідні органи. Ворог залюбки використовує людські недоліки характеру й вади, щоб у підсумку нести нам розруку та смерть.

Найжахливіші З воєнні злочини росії проти України

РОЗВ'ЯЗАВШИ КРИВАВУ ВІЙНУ В УКРАЇНІ, РОСІЯ ВЧИНЯЄ ДІЇ, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ВИПРАВДАННЯ АНІ З ВІЙСЬКОВОЇ, АНІ З МОРАЛЬНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ.

ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ. Під час російського вторгнення в Україну зруйновано 143,8 тисячі будинків. Найбільше – на Донеччині, яку російські окупанти прийшли захищати. Серед найбільш постраждалих регіонів за руйнуваннями житлового фонду – Донецька, Київська, Луганська, Чернігівська та Харківська області.

БУЧАНСЬКА ТРАГЕДІЯ. Буча увійшла до рейтингу воєнних злочинів не лише за кількістю зруйнованих будинків. Масове вбивство українського цивільного населення в цьому місті Київської області, що супроводжувалося викраденнями, тортурами, зґвалтуваннями, зокрема і дітей, та мародерством, вразило увесь світ. Загибло понад 420 жителів міста.

МАСОВЕ ВБИВСТВО В ІЗЮМІ. Після деокупації міста 15 вересня 2022 року неподалік у лісі виявлено одне із найбільших з початку широкомасштабної війни масових поховань – близько 450 могил.

УБИВСТВО ПОЛОНЕНИХ В ОЛЕНІВЦІ.

У ніч з 28 на 29 липня 2022 року від вибухів на території колишньої Волноваської виправної колонії № 120, де утримували українських захисників, загинуло 53 полонених, понад 130 було поранено.

РОЗСТРІЛ «ГРАДАМИ» І РАКЕТАМИ

ХАРКОВА. На п'ятий день великої війни – 28 лютого, російська армія з реактивних систем залпового вогню «Град» і високоточними ракетами обстріляла кілька районів Харкова: Олексіївку, Салтівку, Павлополе. У місті пошкоджено 87 житлових будинків. Унаслідок обстрілів загинули 11 людей, понад 40 поранені, серед них – п'ятеро дітей.

РОЗСТРІЛ ЗАЛІЗНИЧНОГО ВОКЗАЛУ В КРАМАТОРСЬКУ. 61 людина загинула (серед них п'ятеро дітей), 114 – дістали поранення внаслідок обстрілу російськими військами вокзалу в Краматорську на Донеччині 8 квітня.

РАКЕТНИЙ УДАР ПО ЖИТЛОВИМУ БУДИНКУ В МІСТІ ЧАСІВ ЯР.

9 липня 2022 року російські військові били по місті Часів Яр на Донеччині ракетами «Іскандер», випустивши їх щонайменше чотири. Під час проведення аварійно-рятувальних робіт співробітники ДСНС виявили 48 загиблих осіб (зокрема, 9-річний хлопчик), дев'ятьох вдалося врятувати з-під завалів.

РАКЕТНА АТАКА НА ДНІПРО. 14 січня 2023 року армія РФ вдарила ракетами по Дніпру. Одна із ракет влучила у багатоквартирний будинок, внаслідок удару було зруйновано два під'їзди (72 квартири). За даними обласної військової адміністрації, загинули 46 людей, 80 поранено.

Скільки американських президентів відвідували Україну

ДРУЖНІ СТОСУНКИ

ВПЕРШЕ ПРЕЗИДЕНТ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ВІДВІДАВ КИЇВ 29-30 ТРАВНЯ 1972 РОКУ. ЦЕ БУВ 37-Й ОЧІЛЬНИК США РІЧАРД НІКСОН.

Головним результатом тогочасного візиту можна вважати домовленість про створення генконсульства США в Києві та радянського консульства в Нью-Йорку.

Проте він був не першим американським президентом, хто ходив по українській землі. Першим був **Франклін Делано Рузвельт** – під час зустрічі Великої трійки в Ялті 4-11 лютого 1945 р.

1 серпня 1991 року до Києва з Москви прибув **Джордж Буш старший**.

Його промова у Верховній Раді тоді ще Української рр увійшла в історію під назвою «Chicken Kiev speech». За три тижні до проголошення незалежності України від радянського союзу Буш застерігав українців від «суїцидального націоналізму» та закликав зберегти єдність із Москвою.

Тож не випадково його звинуватили на батьківщині у зраді національних інтересів Америки.

Наступним президентом США, який відвідував Київ, був **Білл Клінтон**. Вперше 12 січня 1994 року літак президента США на шляху до Москви зробив несподівану посадку в Борисполі. Тоді зустріч із президентом України Леонідом Кравчуком передувала Тристоронній угоді, за якою Україна погодилася передати ядерні боєголовки на демонтаж у Росію.

11-12 травня 1995 року Білл Клінтон за офіційним запрошенням президента Леоніда Кучми відвідав Україну, підписав Спільну заяву та деякі інші документи. Політичне значення цього візиту для обох країн полягало в тому, що це був перший державний візит президента США до України.

І втретє Білл Клінтон відвідав Київ 5 червня 2000 року. Цей візит запам'ятовується тим, що Клінтон виступив на величезному мітингу на площі перед відбудованим Михайлівським Золотоверхим собором. У своїй промові Клінтон закликав українців розвивати принципи демократії, процитував українською Шевченка: «Борітеся – поборете!», чим

викликав шквал оплесків та схвалення, а закінчив її легендарним на сьогодні гаслом: «Слава Україні!».

Наступник Клінтона у президентському кріслі **Джордж Буш молодший** відвідав Україну 31 березня – 1 квітня 2008 року. Тоді, під час зустрічі з президентом Віктором Ющенком, вони підписали план дій Україна – США на 2008-2009 роки і дві угоди про економічне та наукове співробітництво. Але найголовніше – Буш підтримав прагнення України та Грузії вступити до НАТО.

І от 20 лютого 2023 року, в День Героїв Небесної Сотні, президент США **Джоозеф Байден** з неоголошеним візитом приїхав до Києва. Він повідомив про новий пакет військової допомоги та запевнив у подальшій підтримці України.

Джо Байден – один із рекордсменів за кількістю відвідувань України, але на посаді віцепрезидента США. До сьогоднішнього візиту він побував в Україні шість разів: у липні 2009-го, березні, червні й листопаді 2014-го, грудні 2015-го, січні 2017 року.

Саме Байден став першим американським високопосадовцем, який виступив у Верховній Раді після проголошення незалежності України. Свою історичну промову він виголосив 8 грудня 2015 року.

Чи можуть побутові прилади бути повноцінними «донорами» для зброї?

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ НАПОВНЕНІ РОЗПОВІДЯМИ, ЩО ПІСЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАХІДНИХ САНКЦІЙ РОСІЯНИ ЗАДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ СВОЄЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В МІКРОЕЛЕКТРОННИХ ПРИСТРОЯХ ВДАЮТЬСЯ ДО ВИТЯГУВАННЯ ДЕФІЦИТНИХ ДЛЯ НИХ ЧИПІВ З УСІЯКОГО ПОБУТОВОГО КРАМУ. НАСКІЛЬКИ РЕАЛЬНО, ЩО ПОБУТОВІ ПРИЛАДИ МОЖУТЬ БУТИ ПОВНОЦІННИМИ «ДОНОРАМИ» ДЛЯ ЗБРОЇ? НА ЦЕ ЗАПИТАННЯ ВІДПОВІВ НАЧАЛЬНИК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ВІДДІЛУ ЦЕНТРУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТРОФЕЙНОГО ТА ПЕРСПЕКТИВНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ПОЛКОВНИК ОЛЕКСАНДР ЗАРУБА.

– *Проясніть ситуацію щодо можливості такого промислового канібалізму з боку росіян. Чи реально прилаштувати мініатюрні електронні пристрої з тих же вкрадених загарбниками в українських оселях пралок до ракет?*

– Відразу зазначу: випаювати кустарно чи у промисловому масштабі мікросхеми з якогось побутового приладдя просто нереально. При такому процесі відбувається повторна термічна обробка відповідних мікрочипів, не виключені механічні пошкодження, і вони будуть виходити з ладу.

– *Але російські ракети по українських містах продовжують прилітати. І на уламках цього озброєння фахівці вашого Центру вже фіксували штампи заводів-виробників з рф, датовані серединою 2022 року. Тобто періодом, коли проти агресорів вже*

були запроваджені тотальні західні санкції.

– рашисти шукають шляхи альтернативної поставки мікросхем. Вони про це самі пишуть і визнають кризове становище. Намагаються домовитися з

У росії імпортозаміщення військової продукції провалене. Вони користуються технікою із запасів, виробленою протягом багатьох попередніх років.

тими країнами, з якими у них ще існують торговельні зв'язки. А ті, так само, бажають отримати від таких підпільних обладунків фінансову вигоду. В переліку постачальників з'явилися країни, які ніколи не доправляли в рф побутову техніку і її складові. Збільшення експорту побутового приладдя в росію здійснюється не для того, щоб випаювати звід-

ти чипи, а тому, що відомі виробники і торговельні компанії просто залишили російський ринок.

У трофейних зразках та залишках засобів повітряного нападу ми спостерігаємо певний перелік чипів подвійного призначення. Точніше, ці складові просто знаходяться на віль-

Використання західних мікросхем у російській зброї

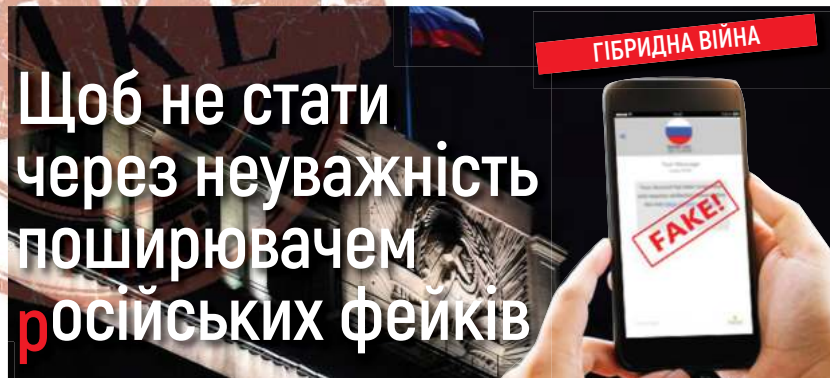
ному ринку. Їх можна купити на електронних торговельних майданчиках і використовувати для різноманітних потреб. Адаже і в цивільній, і в військовій техніці потрібні мікроелектронні й інші пристрої, які генерують струм, контролюють його параметри, аналізують інформацію від датчиків. Навіть пральній машині потрібна оперативна пам'ять, процесор із закладеними програмами прання.

– *Ну, з поставками мікроелектронної продукції зрозуміло. А як у росії реалізується так звана політика імпортозаміщення?*

– З введенням санкцій у 2014 році росія почала декларувати і запроваджувати у себе в країні так звану політику імпортозаміщення. Після початкової паніки з'явилася програма, які товари іноземного виробництва мають бути заміщені російськими. У галузі мікроелектроніки ситуація для росії була і залишається складною. У 2020 році в реєстрі російської продукції, яку веде міністерство промисловості й торгівлі, можна було знайти лише 22 записи з інтегральними мікросхемами російських виробників. Відповідно до дослідження інформаційного агентства Bloomberg, і 2022 рік щодо виробництва мікроелектроніки в росії оцінили як провальний. План імпортозаміщення просто не виконаний.

Західні експерти, посилаючись на таємну доповідь генпрокуратури росії, приводять певні цифри. Так у 2020 році росія сподівалась замінити 18047 компонентів у 43 видах військової продукції і техніки. А вдалося їм це зробити лише із 3148 компонентами у 5 видах техніки. Як бачимо, розрив досить великий від сподівань до реалій. Констатується провал у розробці аналогових компонентів. З 4148 зразків, які планувалося замінити у 2020 році, рф не виробила жодного. При цьому іде відставання суто технологічне.

Тому імпортозаміщення військової продукції провалене. росіяни користуються технікою із запасів, виробленою протягом багатьох попередніх років. Поки вони, до певної міри, ще можуть надолужувати випуск мікроелектронних складових, але повністю цього зробити ніколи не зможуть. Не вдасться їм закрити всі позиції по чипах.

Щоб не стати через неухважність поширювачем російських фейків

ВЕЛИКЕ НАШЕСТЯ РАШИСТІВ ЗРУЙНУВАЛО ЖИТТЯ МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНЦІВ, Й БАГАТО ХТО ІЗ НАШИХ ГРОМАДЯН УЖЕ ЗВИК ДО ТРИВОЖНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ, ТАК ЧИ ІНАКШЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВІЙНОЮ. ЦИМ І КОРИСТУЄТЬСЯ НАШ ВОРОГ НА ІНФОРМАЦІЙНОМУ ФРОНТІ, РОБЛЯЧИ ПРОФЕСІЙНІ ВКИДИ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ІНТЕРНЕТ. ЦІЛІ ЙОГО ВІДОМІ: СІЯТИ ПАНІЧНІ НАСТРОЇ, ДИСКРЕДИТУВАТИ ЗСУ І ВЛАДУ, ПРОСУВАТИ ПРОРОСІЙСЬКІ ДУМКИ.

ЯК ФЕЙКИ ПЕРЕТВОРЮЮТЬСЯ В ІНФОРМАЦІЙНІ ЛАВИ

Переважно це відбувається через надпросту психологічну модель: бачиш, приміром, пост про «страшний план наступу московитів» десь поблизу від тебе – і з найблагородніших мотивів перепочуєш його для співгромадян, щоби «біда не застала їх зненацька». Тим більше, якщо інформація підкріплена начебто достовірним фото. Людська психіка на певному рівні звикла довіряти зображенню, тому спочатку в багатьох спрацьовує імпульсивне сприйняття інформації – її візуальне підтвердження – дія.

Ключове тут слово – «імпульсивний». Як правило, інформація поширюється у якихось спільнотах, групах тощо, де люди звикли вам довіряти, й вони репостять її далі. Ви поспішили, не розібралися, в секунду зробили клік

– і ланцюгова реакція вже запущена. Уже потім дізнається правду, але вдіяти щось буде пізно. Тому коли вам не байдуже, варто взяти собі за правило: якщо ви вважаєте інформацію вартою уваги, перед поширенням швидко перевірте її найпростішими, а головне – швидкими способами.

ДОВІРЯЙ, АЛЕ ПЕРЕВІРЯЙ

Найголовніше – добратися до офіційного чи достовірного, на вашу думку, першоджерела. Або перевірити повідомлення через кілька джерел. Тут також усе просто. Просто вбийте заголовок у пошукову систему, і якщо знайдете підтвердження хоча би на двох інших ресурсах, ухвалюйте рішення. Звісно, найкраще за все, коли джерела будуть офіційними.

Те ж стосується і світлин. Перший із інструментів перевірки – Google Images. Там є опція пошуку не лише за текстом, а й за зображеннями: обравши «зображення» у верхньому меню та заванта-

живши файл, ви побачите, коли та де вперше з'явилося зображення. російські фейкороби кріплять фото з війн в інших країнах як доказ «злочинів» українських військових, звірств ЗСУ тощо. Здебільшого пошук за зображенням уже допомагає відсіяти значну кількість фейкових повідомлень із соцмереж. Не менш простий і зручний у користуванні пошуковик зображень TinEye.

КОЛИ ПЕРЕВІРКА МАЙЖЕ НЕ ПОТРІБНА

Скажімо, вам трапилися повідомлення з надмірно емоційними фразами чи радикальними висловами. Якщо там немає посилання на джерела інформації, не вказано автора коментаря чи в тексті посилаються на невідому особу «мій кум, сват, брат знає», а також вас закликають «максимально поширити новину» – найімовірніше, що перед вами фейк. Часто такі повідомлення ще й містять забагато знаків оклику, знаків запитань.

На особливу увагу в цьому питанні заслуговує кліпбейт. З англійської clickbait від click «клацання» та bait «наживка». Це прийом, який полягає у створенні надмірно емоційного заголовка, що змушує читача клікнути на матеріал, щоб його прочитати. Відтак якщо бачите просто кричущий чи панічний заголовок – будьте впевнені, що інформація за ним фейкова чи маніпулятивна.

ДОПОМОГА ФАХІВЦІВ

Але на перевірку деяких новин іноді потрібен час навіть досвідченим фахівцям. Коли інформація вас «зацепила», й вам конче потрібно добратися до правди, можна скористатися допомогою спеціалізованих ботів, створених українськими фактчекерами. Бот сповістить вас про рівень правдивості надісланої інформації – «правда», «фейк», «маніпуляція», «недостатньо доказів», або надасть розгорнутий коментар. Підписавшись на бот, ви також отримуватимете щоденний дайджест фейків і резонансних маніпуляцій, що ширяться мережею.

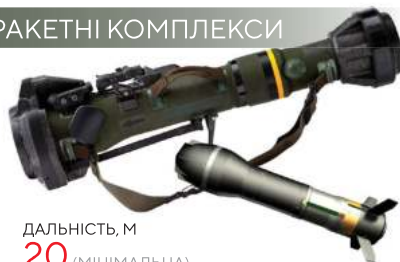

ПЕРЕМОЖНА ЗБРОЯ

ПЕРЕНОСНІ ПРОТИТАНКОВІ РАКЕТНІ КОМПЛЕКСИ

JAVELINE

ДАЛЬНОСТЬ, М
20 (МІНІМАЛЬНА)
800 (МАКСИМАЛЬНА
 ПРОТИ НЕРУХОМИХ ЦІЛЕЙ)

2500

МАКСИМАЛЬНА ЕФЕКТИВНА
 ДАЛЬНОСТЬ, М

600

NLAW

МІНІМАЛЬНА ЕФЕКТИВНА
 ДАЛЬНОСТЬ, М:
150 (В РЕЖИМІ АТАКИ ЗГОРИ)
65 (В РЕЖИМІ АТАКИ ЗА ПРЯМОЮ)
 БРОНЕПРОБИТТЯ, ММ:
>500

ЛЕГКА БУКСИРУВАНА ГАУБИЦЯ

M777

СКОРОСТРІЛЬНІСТЬ,
 ПОСТР./ХВ.:

ІНТЕНСИВНА **5**
 СТАНДАРТНА **2**

ДАЛЕКОБІЙНІСТЬ, КМ:

МАКСИМАЛЬНА ЗВИЧАЙНИМИ
 СНАРЯДАМИ

24,7

МАКСИМАЛЬНА СПЕЦІАЛЬНИМИ
 СНАРЯДАМИ

> 30

МАКСИМАЛЬНА
 З БОЄПРИПАСОМ EXCALIBUR

< 40

ВАГА
4200
 КГ

КАЛІБР
155ММ

EXCALIBUR

ВІТЧИЗНЯНОГО ВІСЬКА

ЗЕНІТНИЙ РАКЕТНИЙ КОМПЛЕКС

БУК

ЕКІПАЖ

КІЛЬКІСТЬ РАКЕТ:
4

МАКСИМАЛЬНА
 ШВИДКІСТЬ,
 КМ/ГОД:
65

ЗАПАС ХОДУ, КМ:
500

РАКЕТА

ДОВЖИНА, М: 5,5
 ДІАМЕТР, М: 0,4
 ВАГА БОЙОВОЇ ЧАСТИНИ, КГ: 70 KG
 РАДІУС УРАЖЕННЯ, КМ: 20,5
 ВИСОТА УРАЖЕННЯ, КМ: 25

1710
 К.С.

ВАГА
 РАКЕТИ
685
 КГ

БРОНЬОВАНА РЕМОНТНО-ЕВАКУАЦІЙНА МАШИНА

BERGEPANZER 2

ГОЛОВНЕ ОЗБРОЄННЯ:
 2 × 7,62×51 ММ MG3

ШВИДКІСТЬ,
 КМ/ГОД:
62

ЗАПАС ХОДУ, КМ:
850

НАВАНТАЖЕННЯ
< 20
 Т

ЕКІПАЖ:

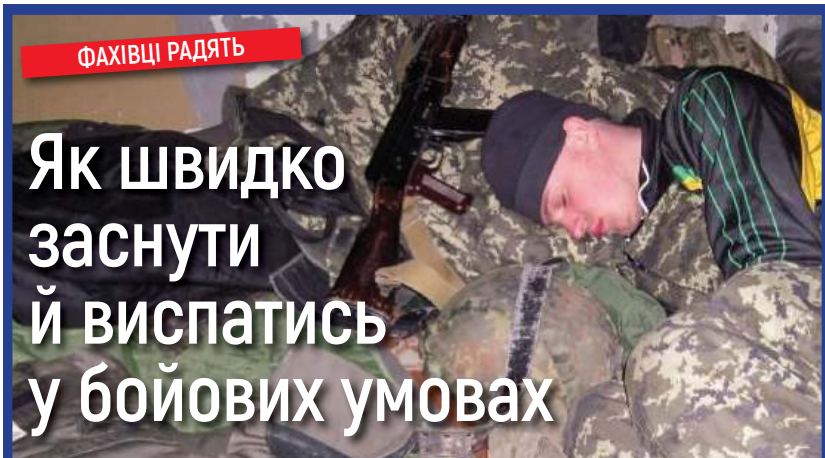

ВАГА
39,8
 Т

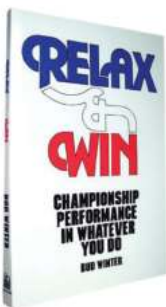
1830
 К.С.

ТАНКОВЕ ШАСІ: LEOPARD 1

ПОМИЛКОВО ВВАЖАТИ, НАЧЕБТО НАШІ ВОЇНИ НА ПЕРЕДОВІЙ, ВКРАЙ ВИСНАЖЕ-НІ БОЯМИ, СПЛЯТЬ МІЦНО. НАСПРАВДІ ПРОФЕСІЙНІ ПСИХОЛОГИ ПЕРЕКОНУЮТЬ, ЩО ЇХНІЙ СОН ТРИВОЖНИЙ, НЕГЛИБОКИЙ, ПЕРЕРИВЧАСТИЙ. У ПІДСУМКУ ВІН НЕ ПРИНОСИТЬ СПРАВЖЬОГО ВІДПОЧИНКУ. АЛЕ ВИХІД Є...

Секрети, як швидко розслабитися та заснути в стресових умовах, було описано у виданні Relax and Win: Championship Performance ще 1981 року. Згодом вони були доповнені й нині їх широко застосовують в американській, британській, ізраїльській та інших арміях світу.

Автор видання стверджує, що техніка розслаблення була винайдена американськими воєначальниками, які у в'єтнамських кампаніях були стурбовані проблемами, пов'язаними з браком сну в підлеглих.

Вони вивели й певну статистику:

ТРИВАЛІСТЬ СНУ	СТАН БОЄЗДАТНОСТІ
0 годин на добу	Зберігається здатність до виконання бойових завдань протягом трьох днів. На четвертий день увесь особовий склад стає небоєздатним.
1,5 години на добу	50% боєздатності військовослужбовців зберігається протягом шести днів. На сьомий день половина особового складу – небоєздатна.
3 години на добу	91% боєздатності особового складу зберігається не більше ніж дев'ять днів.

Разом зі втомою безсоння приводило більшість вояків до помилок, які досвідчений солдат не мав права здійснювати. Їм просто не вистачало уважності, швидкої й адекватної реакції на зміну бойової обстановки тощо. А винайдений метод, пройшовши безліч тестувань, показав свою 96-відсоткову ефективність.

Він, як і все геніальне, вкрай нескладний. Утім, діятиме тільки за певних умов. Організуючи систему оборони на опорних пунктах підрозділів, у райо-

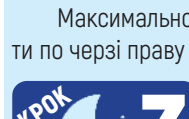
нах і смугах оборони бойових частин, командири повинні не тільки віднайти найзахищеніші місця для відпочинку особового складу. Окрім цього, їм потрібно зробити ще три речі. Перша: залежно від інтенсивності боїв, погодних та кліматичних умов визначити тривалість бойового чергування та відповідно відпочинку підлеглих. Друга: перекопати весь особовий склад, що під час сну їм не загрожуватиме жодна небезпека. Третя: якомога частіше ротувати людей на «нульових» позиціях.

Ну, а тепер **ПОКРОКОВО** – як швидко засинати й після цього гарно виспатись.

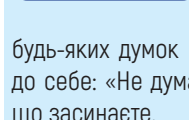
Постаратися розслабити всі м'язи обличчя, зокрема язик, щелепи та м'язи навколо очей.

Максимально опустити плечі. Потім повністю розслабити по черзі праву й ліву руки.

Розслабити грудні м'язи, а потім ноги, починаючи від стегон і закінчуючи пальцями ніг.

Постаратися повністю позбутися будь-яких думок і спогадів. Для цього можна повторювати до себе: «Не думай, не думай, не думай», доки не відчуєте, що засинаєте.

ПОДАНА ТЕХНІКА ЗАПРАЦЮЄ ВЖЕ В ПЕРШІЙ ТИЖДЕНЬ ПРАКТИКИ

ЩЕ У 50-Х РОКАХ МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ У США З'ЯВИЛАСЯ КОНЦЕПЦІЯ РОЗДІЛЕННЯ БОЙОВОГО І ДОПОМОЖНОГО СПОРЯДЖЕННЯ ЗА ПРИНЦИПОМ: «СОЛДАТ ПОВИНЕН МАТИ ПРИ СОБІ НАЙНЕОБХІДНІШЕ ДЛЯ УСПІШНОГО ВЕДЕННЯ БОЮ. ВСЕ, БЕЗ ЧОГО МОЖНА ТИМЧАСОВО ОБІЙТИСЯ, ЗАЛИШАЄТЬСЯ У ДРУГОМУ ЕШЕЛОНІ ПІДРОЗДІЛУ». ЗАСТОСУВАННЯ ДАНОГО ПРИНЦИПУ НА ПРАКТИЦІ ДОЗВОЛИЛО ЗНИЗИТИ ВАГУ ТА ОБ'ЄМ ПЕРЕНЕСНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО СПОРЯДЖЕННЯ, ЩО ЗНАЧНО ПІДВИЩИЛО МОБІЛЬНІСТЬ ДІЙ СОЛДАТА, А ТАКОЖ ДАЛО МОЖЛИВІСТЬ КОМБІНУВАТИ РІЗНІ ЧАСТИНИ АМУНІЦІЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ХАРАКТЕРУ ПОСТАВЛЕНОГО ЗАВДАННЯ.

Найбільш вдалим винаходом щодо підвищення функціональності спорядження, зручності бойового екіпірування стала модульна система екіпірування під час виконання бойового завдання і окремим вояком, і у складі бойової групи. Ця система дуже швидко прижилася і в Збройних Силах України, особливо після широкомасштабного вторгнення рашистів в Україну.

У своєму особистому арсеналі варто мати кілька варіантів спорядження, облаштованого системами MOLLE, із чохлом бронезилета чи плитоноскою, та рюкзаком включно. Ваше спорядження під

час виконання кожного визначеного бойового завдання повинно забезпечувати абсолютно вільні рухи та зміну положення тіла, зокрема, не перешкоджати прихованому пересуванню по-пластунськи, у присіді та навприсядки, на бігу. Також воїн повинен мати можливість розмістити будь-який навісний аксесуар, виходячи з особливостей власної статури.

Використання стрічки з фіксувальною кнопкою-застібкою на **плитоносках (бронезилетах)** дозволяє поєднувати в єдину модульну систему найрізноманітніші сумісні аксесуари під визначене бойове завдання. Йдеться також про її використання на **тактичних розвантажувальних системах, рюкзаках різного об'єму, тактичних гаманцях, гідратах для води, карематах, поясних сумках-органайзерах, фіксувальних комбінованих карабінах, килимках для сидіння, пістолетних кобурах, підсумках, флягах** тощо.

Слід зазначити, що велике значення мають **розвантажувальні системи**. Вони бувають кількох типів: у вигляді так званого чест-рігу (розміщуються на грудях із перехресними лямками на спині), РПС (налічує пояс з MOLLE та підтримуючі плечові лямки), жилетів з підсумками та окремих бойових поясів. Обирати їх треба з урахуванням вашої бойової спеціальності. Важлива особливість цих систем ще й в тому, що в них передбачені зручні кріплення під сумку для скидання відстріляних магазинів та медичної аптечки. Хоча аптечку кожен має кріпити на власний розсуд, щоби чи доступ до неї був миттєвим, чи її можна було б в секунди зняти та розкрити.

Штурмові підрозділи ЗСУ активно закуповують **РРТЗ – ремінь розвантажувальний тактичний захисний**. Це пов'язано із необхідністю мати при собі великий боезапас під час бою буквально під руками, коли додаткові боеприпаси та інше розміщені за спиною у тактичному рюкзаку. Підгонка й комплектування ремня займає всього кілька хвилин, при цьому сам

MOLLE – аббревіатура від англійського **Modular Lightweight Load-carrying Equipment** – «модульне полегшене розвантажувальне спорядження». Це система кріплення для бронезилетів, плитоносок, іншого навісного тактичного спорядження та рюкзаків, які використовує низка збройних сил НАТО, а тепер і ЗСУ. Вона має вкрай простий вигляд: на будь-яке тактичне спорядження нашиваються ряди нейлонових широких стропів та для деяких виробів – стрічки з фіксувальною кнопкою-застібкою.

РРТЗ знімати не треба, навіть коли ви скидаєте з себе бронезилет. Ще така деталь: нагрудні магазинні підсумки з бронезилетів штурмові групи не знімають ніколи, бо магазини в них слугують додатковим механічним захистом.

30 ВІЙН

ІЗ ЗАКЛЯТИМ СУСІДОМ

ПЕРЕМОГА ЛИТОВСЬКО-РУСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У ВІЙНІ ЗА ПАНУВАННЯ У СХІДНІЙ ЄВРОПІ

Значна частина українських земель у XV–XVI століттях входила до складу Великого князівства Литовсько-го, яке впродовж усього свого існування воювало з московським царством. Історики налічують у цей період щонайменше сім конфліктів, у яких на боці Литовської держави воювали українські загони з Київщини та Волині.

У 1404 році Великий князь Литовський Вітовт приєднав до ВКЛ Смо-

ленське князівство, а наступного року почав військові дії проти Псковської республіки. Псков звернувся за військовою допомогою до московського князя Василя I, який нічим не допоміг, проте мусив оголосити війну ВКЛ «розділяючи псковські кривди».

1406 року війська ВКЛ і московського князівства зішлись на річці Плава, однак у бій не вступили – Вітовт і Василь I уклали перемир'я. У вересні

Вітовт Кейстутович Великий

Великий князь Литовський, Руський і Жемантійський у 1392–1430 роках

- Син великого литовського князя і троцького володаря Кейстута, онук Гедиміна
- Був одружений із Анною Святославною
- Перетворив Литву на найбільшу державу пізньосередньовічної Європи
- Отримав прізвисько Великий за найбільше розширення Литви
- Проявив себе сміливим і жорстким реформатором: вдався до централізації управління, зміцнив боярство, розвинув торгівлю й міщанський стан
- Сприяв заселенню і освоєнню українських земель
- Збудував на приєднаних південних кордонах держави велику систему укріплень, яку становили фортеці
- Мав лицарський Орден Дракона

того ж року московські війська за підтримки татар та Тверського князя рушили в межі ВКЛ та підійшли до війська Вітовта на річці Ока. Знову не розпочавши битви, сторони уклали перемир'я до 15 травня 1407 року.

Поновивши бойові дії 20 травня, Вітовт і Василь I, спаливши по невеликому містечку у володіннях противника, підійшли до Вязьми, де знову без бою уклали перемир'я – до 29 червня 1408 року.

Напруження стосунків виникло лише в липні 1408 року, коли в Москву втік суперник Вітовта – сіверський князь Свидригайло Ольгердович з великою групою менш значних князів та бояр. Василь I прихистив його, прийняв на службу та дав у володіння великі території.

Але й цього разу битви не відбулося. Восени 1408 року противники зішлись біля гирла річки Угра і після декількох днів стояння уклали «Вічний мир».

За Угрським договором Василь I відмовлявся від підтримки Свидригайла та визнавав перехід під владу ВКЛ Смоленського та Верховських князівств.

«Вічний мир» зафіксував кордон між двома князівствами у верхів'ях річки Оки, дозволив Вітовту посилити свою владу над Псковом та Новгородом, а також полегшив боротьбу з Тевтонським орденом.

Ця війна була досить млявою через те, що дружиною Василя I ще від 1391 року була Софія Вітовтівна, яка часто і довго гостювала у батька.

Після смерті Василя I (1425 р.) Вітовт у Смоленську уклав угоду зі своєю донькою, за якою московське князівство стало васалом ВКЛ, а Вітовт – опікуном 9-річного князя Василя II.

Вітовт перетворив «Велике князівство Литовське, Руське, Жемайтійське та інших» на одну з найбільших європейських держав того часу.

З 23 серпня 2020 року почесне найменування «імені Великого князя Вітовта» носить 40-ва окрема артилерійська бригада СВ ЗСУ.

«Жодну кримську війну росія не виграла»

РЕЖИСЕРА, АКТОРА, А НИНІ ВОІНА ТРО АХТЕМА СЕЙТАБЛАЄВА ПОБРАТИМИ НАЗИВАЮТЬ «САІД», А ВІН ЗНІМАЄ ПРО НИХ ФІЛЬМИ.

– Ахтеме, розкажіть, що відчували, коли почалась тимчасова окупація Криму у 2014 році...

– Я приїхав у Крим 27 лютого 2014 року з Києва. Прокинувшись вранці, вийшов до магазину і виявилось, що стою один посеред міста: жодної машини, жодної людини... Дивлюсь – міліціонер за рогом. Я запитав: «А що сталося, де всі...?». З його вуст вирвалося: «Скоро узнаєте, што праісходіт»... У його погляді можна було побачити задоволення від моєї рефлексії на ці слова. Вже за 15 хвилин мені зателефонували, і я дізнався, що почалась окупація Криму...

Я припускав, що це може статися, але до останнього надіявся, що омине... До речі, як і з цією широкомасштабною навалюю. Надто це виходить за межі всього, що ти знаєш і розумієш...

– Чи було у вас відчуття дежавю під час повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року?

– Так, певне, було. І я знову був не готовий до таких подій. Тільки вже не фізично, а морально. В ту ніч майже не спав, дивився новини. Лише на пів години відключився і прокинувся вже від вибухів. У той день мав дізнатися, чи в безпеці мої рідні. Вже 25-го вранці ми з колегою і другом вирушили по місту шукати, де можна отримати зброю і до когось приєднатися. Так ми об'їздили майже весь Київ, поки не знайшли новостворений 206-й батальйон ТрО. Уклали контракт і вже за дві години, майже вночі, були під Ірпенем та Бучею. Так, власне, і почалась моя військова служба...

– Що означає ваш позивний «Саїд»?

– Це аббревіатура: «Сеїтаблаєв Ахтем І Друзі». Друзі – всі, хто був поруч зі мною.

– Ви багато знімаєте портретів військових. Чи помічали спільну рису, яка об'єднує всіх воїнів?

– Бажання перемогти... Очі... Вони різні, погляди теж різні, а от об'єднує всіх бажання перемогти. Не зустрічав воїнів, які не вірять у нашу перемогу. Навіть пам'ятаю перший ранок в окопі 26 лютого, коли ми все знімали на телефони. Вони вірять, що інакше бути не може, і, напевно, це колективне відчуття. Це заряджає, бо хоч і страшно всім, але є мотивація.

«У кримських татар надзвичайно великий досвід співіснування з росією і дуже гарна пам'ять. Жодного разу, в жодному сторіччі це сусіднє співіснування не приносило ані українцям, ані кримським татарам нічого гарного»

– Чи можна порівняти геноцид кримського народу в 1944 році з тим, що відбувається там зараз?

– Депортація 1944 року була не найбільшою. Жакхлівіша – за часи катерини II. Те, що відбувається зараз – під час цієї сучасної війни з 2014 року – це залякування та вбивства, арешти найбільш активних проукраїнські налаштованих громадян.

У кримських татар надзвичайно великий досвід співіснування з росією і дуже гарна пам'ять. Жодного разу, в жодному сторіччі це сусіднє

співіснування не приносило ані українцям, ані кримським татарам нічого гарного.

По всьому світу немає жодної країни й жодного народу, куди б прийшов брудний чобіт російського солдата й там люди почали жити краще. Вони дурні й зовсім не знають історії. Вони не вчать її, навіть не читають... Жодну кримську війну росія не виграла. Нас можна вбити, але залякати – ні... Дурні!

– Яка у вас творча мрія?

– Я 15 років мрію зняти комедію, а знімаю військові фільми (сміється). Взагалі-то, це найскладніший жанр, про мене. Зараз працюю над історіями, які мене знаходять самі, повз які не можу пройти. Напевно, так і має бути. Принаймні зараз...

СКАРБИ

з архівів Швеції та Польщі допомагають пізнати нас справжніх

ВИЙШЛИ ДРУКОМ ДВІ КНИГИ, ЯКІ КАМЕНЯ НА КАМЕНІ НЕ ЛИШАЮТЬ ВІД ТЕЗИ, ЩО УКРАЇНУ СТВОРИВ ЛЄНІН. ЦЕ «СКАРБИ ШВЕДСЬКИХ АРХІВІВ» І «УКРАЇНА XVIII СТОЛІТТЯ У МАЛЮНКАХ ЙОГАНА ГЕНРІХА МЮНЦА».

750 КІЛОМЕТРІВ КНИЖКОВИХ ПОЛИЧОК ІЗ ДОКУМЕНТАМИ

Шведські архіви налічують 750 кілометрів книжкових полицок із документами, частина з яких оповідає про минуле України, починаючи з князівських часів. Багато стародруків і артефактів належить до козацьких часів. Так, у Державному архіві Швеції зберігся оригінал Конституції 1710 року та десятки томів дипломатичного листування, в Миській бібліотеці міста Лінчепінг – гетьманська булава Пилипа Орлика, у Національній бібліотеці

Швеції – портрети, гравюри і давні книги, у Військовому архіві Швеції – карти важливих битв і плани фортечних укріплень, а в Музеї шведської армії зберігається прапор Богдана Хмельницького та десятки інших знамен Війська Запорозького.

А до книжки «Скарби шведських архівів» увійшли найбільш показові документи, пов'язані з Іваном Підковою, Іваном Сірком, Северином Наливайком, Костянтином-Василем Острозьким, Петром Конашевичем-Сагайдачним, Богданом Хмельницьким, Іваном Мазепою та Пилипом Орликом. Надзвичайно цікавий розділ авторства Олексія Кресіна та Олександра Малишева, присвячений новим архівним знахідкам, які окреслюють політико-правовий статус Війська Запорозького як незалежної держави.

Власне, досить ознайомитися із одною лише Реляцією про Київ, аби почати пишатися належністю до української нації.

До речі, копію документа, що був виявлений під час роботи над книгою – листа від шведського короля Карла XII до посла Швеції в Константинополі Томаса Функа про Україну як незалежну державу, від 14 вересня 1711 року, уро-

чисто передала Президенту Володимиру Зеленському Прем'єр-міністерка Швеції Магдалена Андерссон під час свого візиту до України минулого року. Після ознайомлення з цим ґрунтовним з історичної і правової точки зору документом будь-які питання щодо часу заснування України знімаються. Але ж наші вороги історичну правду, збережену в архівах, просто ігнорують...

138 МАЛЮНКІВ З ДОКЛАДНИМИ ОПИСАМИ

Для того, щоб закохатися в Україну XVIII століття, в середовище, в якому жили Іван Мазепа та Пилип Орлик, не обов'язково знати багато мов, читати великі за обсягом наукові монографії та розшифровувати архівні документи – можна просто погортати вишукане видання малюнків видатного художника і військового інженера Йогана Генріха Мюнца (1727–1798).

В альбомі, який зберігається в бібліотеці Варшавського університету, представлено 138 малюнків з докладними описами, створеними у 1781–1783 роках, переважно у підпольській Україні.

Мистецький рівень робіт справді вражає, та попри це українською мовою доробок Мюнца видано вперше (!) – через

240 років від часу створення! Варто зазначити, що й у Польщі, де зберігаються оригінали малюнків, у кольорі та з науковими коментарями вони не видавалися.

Ба більше, частину спадщини Йогана Генріха Мюнца, створеної в Україні, було вивезено до Москви й досі не оприлюднено! Але це не дивно: Україна на цих малюнках показана геть не такою, якою її впродовж кількох століть показували окупанти. У XVIII столітті вона була повноцінною європейською країною, яку ще не вихолостив московський загарбник.

Тож обидві ці книги – розрив шаблонів сприйняття історії, дороговказ до новітнього викладу матеріалів та дуже важливі цеглини в розумінні нас справжніх і нашого місця у світі.

«Бог сотворив цапа, а чорт — кацапа»

ТАКУ ПРИКАЗКУ ЗАПИСАВ ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬКЛОРИСТ, АВТОР НАЦІОНАЛЬНОГО ГІМНУ ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ У ЧЕРКАСЬКОМУ ПОВІТІ КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В СЕРЕДИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ. ОТЖЕ, СПОКОНВІКУ УКРАЇНЦІ ОТОТОЖНЮВАЛИ РОСІЯН ІЗ НЕЧИСТОЮ СИЛОЮ. АЛЕ ЯК ДОВГО ІСНУЄ ЦЕЙ ТЕРМІН І ЧОМУ ВЖИВАЄТЬСЯ СТОСОВНО МЕШКАНЦІВ МОСКОВІЇ?

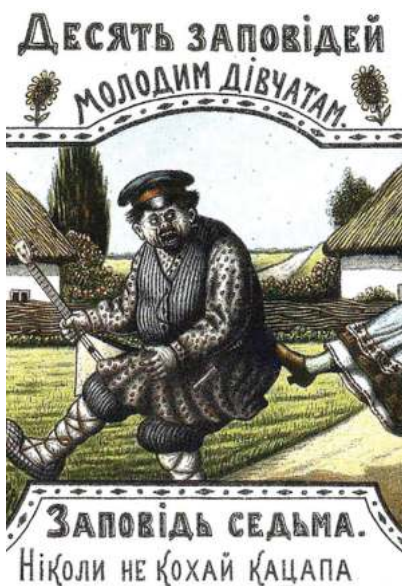

КАЦАП – М'ЯСНИК

Загальнопоширене досі тлумачення, яке запропонував у тому ж ХІХ столітті перший ректор Київського університету Михайло Максимович, як жартівливе позначення людей, що носять довгі бороди, як цап = кацап, виявляється, було спростоване ще сучасниками науковця.

Натомість іншу версію, запропоновану академіком Дмитром Яворницьким і підтриману Євгеном Онацьким та багатьма іншими українськими істориками, виховані в радянському союзі науковці з очевидних нині причин вважали «недостатньо обґрунтованою». Ця версія відносить витoki слова кацап до датованої 1303 роком рукописної збірки середньовічних робіт і текстів, присвячених половецькій мові – «Codex Cumanicus». Там слово casar означає «м'ясник», «живодер». До речі, саме в цій збірці вперше зафіксовано й слово сосас у значенні «варта», «чота».

У значенні «м'ясник» це слово досі присутнє в азербайджанській (qəssab), турецькій (kasap), туркменській (gassar), арабській (qisab) та

інших тюркських мовах. Ба більше, у цих мовах історично вживалося воно і в сталих виразах, що означають «люта людина», «деспот», «шахрай» тощо.

КОЛИ Ж М'ЯСНИКАМИ ПОЧАЛИ НАЗИВАТИ МОСКОВИТІВ?

А московитський народ здобув славу м'ясників-живодерів у 1552 році

– за результатами завойовницького походу, здійсненого Іваном Грозним. Після майже 1,5 місяця облоги Казані, столиці однойменного ханства, татарам (жителям Казані – столиці сучасного Татарстану, що досі перебуває під російською окупацією) пообіцяли, якщо вони здадуть московитам місто без бою, їм усім збережуть життя. Однак, коли татари віддали зброю і відчинили ворота, війська Івана Грозного винищили майже всіх мешканців міста.

Розправа над жителями Казані була такою жорстокою, що її досі називають Голокостом татарського народу. Нашадки Чингісхана були настільки ошелешені звірствами армії Івана Грозного, що нарекли цих нелюдів «касапами», вмістивши в сенс цього слова все найогидніше, що було притаманне людині – гвалтівник, живодер, мародер, окупант..

Після взяття Казані вся територія Середнього Поволжя була захоплена московським царством. Окрім татар, влада москалів була поширена на інші народи, які підкорялися Казанському ханству: чувашів, удмуртів, марійців, башкирів.

Доктор історичних наук Равіль Фахрутдінов у своїх працях доводить, що Казанське ханство стало жертвою імперських амбіцій Івана Грозного, який відрізнявся аморальним життям і людиноненависницькими діями. Московське князівство вело жорстку окупаційну політику, підкорені народи буквально винищувалися. Історик звертає увагу на зв'язку жорстокість московських військ щодо татарського населення і мародерство під час та після взяття Казані.

КАЦАПИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ТА КУЛЬТУРІ

Дмитро Яворницький стверджував, що в українській мові слово «касап – кацап» у значенні мешканця московії закріпилося вже на початку ХVІІІ століття. Кацапа ототожнювали зі злодієм, розбійником, катом.

Яскраві приклади такого ставлення – у віршах Степана Руданського. Ось один із них:

*Завів кацап християнина,
Зарізати хоче.*

*Зав'язав йому назад руки,
Ніж широкий точить.*

А кацапчук семиліток,

Мало не брикає,

Кругом скаче коло тата

Та все промовляє:

«Да полна уж тачать батька!..

Будет с него, будет!..

Режь же, батька! То-то любо!

Как трепаться будет!»

Як розмовляти з коханими на відстані під час війни

ПРАКТИЧНО ВСІ ВІДЧУВАЮТЬ, НАСІЛЬКИ СТОСУНКИ ВАЖЛИВІ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ ПОЧУВАТИСЯ ВПЕВНЕНО І МАТИ РЕСУРС ДЛЯ ВИРІШЕННЯ НАСУЩНИХ ЗАВДАНЬ, А ВСІ СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО САМЕ СТОСУНКИ ВИЗНАЧАЮТЬ НАШ НАСТРІЙ І ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН.

Посібник «Як ти, кохана(ий)?» розроблено задля допомоги та збереження позитивного ставлення партнерів одне до одного, а також для підтримки конструктивної взаємодії на відстані. Він дає покрокову інструкцію для регулярних розмов та поради з вирішення незручних і складних ситуацій.

Цей посібник для всіх, кому важливо підтримувати стосунки на відстані під час війни з коханими, дітьми, друзями, родичами, колегами.

З нього ви дізнаєтеся, як розмовляти на відстані, щоб зберегти стосунки, допомогти собі та співрозмовнику, а також полегшити адаптацію під час повернення та возз'єднання.

ГОЛОВНІ ПОРАДИ:

1 НЕ ЗАПИТУВАТИ ПРО ТРАВМАТИЧНІ ПОДІЇ, НЕ ТИСНУТИ Й НЕ ДОПИТУВАТИ

Наскільки це можливо, шукати, встановлювати й підтримувати зручний саме для вашого випадку режим (як часто й як довго) спілкування. Бути активною стороною в розмові, проявляти ініціативу, коли партнеру або партнерці складно.

2 СТВОРЮЙТЕ ПІДТРИМКУ, А НЕ ДОПОМОГУ

У близьких стосунках ми постійно допомагаємо одне одному. Це природне і нормальне прагнення, але на відстані пряма допомога звичайно неможлива. На відстані ми можемо підтримувати, але не допомагати.

3 НЕ ВИМАГАЙТЕ ДОПОМОГИ

Якщо ви будете вимагати допомоги в людини, яка на відстані, це вам не допоможе, а тільки погіршить ваші стосунки. Людина не знає ваших умов, людина не може щось зробити для вас своїми руками. Найімовірніше, у людини також немає ані матеріальних, ані соціальних ресурсів для допомоги. Через це людина буде відчувати провину, незручність у спілкуванні, а ви будете ображатися, звинувачувати людину і відчувати себе нещасними та зрадженими. Інстинктивно ви будете намагатися більше тиснути на свого співрозмовника, а він інстинктивно намагатиметься зменшити вашу комунікацію, почне вас уникати.

4 НЕ НАМАГАЙТЕСЯ ДОПОМОГТИ

На жаль, якщо ви намагаєтеся допомогти людині, яка від вас далеко, може бути тільки два результати. Ви можете нескінченно сперечатися, тому що ваш співрозмовник постійно буде вам показувати, що ви не розумієте його умов і обставин. Або ви будете нескінченно вислуховувати скарги і звинувачення через те, що не так розумієте його потреби, або робите недостатньо. В обох варіантах на вас чекає роздратування і емоційне вигорання.

5 ВАША МЕТА – ДОДАВАТИ СПОКОЮ

Під час іспитів і великих змін у житті люди напружені всередині й намагаються уникати всього, що посилює стрес. Вони хочуть, хоча б тимчасово і віртуально, опинитися у спокійному і безпечному місці, де можуть розслабитися і не вирішувати проблеми.

6 ЦЕ НОРМАЛЬНО, ЩО ВАМ МОЖЕ СТАТИ СКЛАДНО

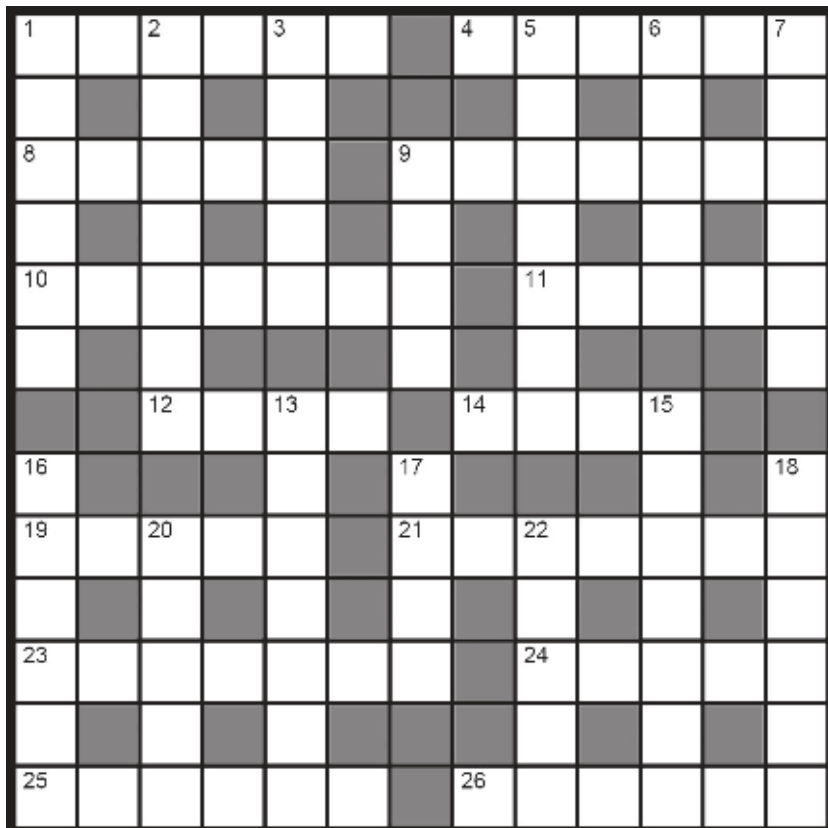
Кожній людині регулярно стає важко. Намагаючись допомогти, люди прагнуть скоригувати поведінку і дати поради, як краще поводитися. Насправді як тільки у вас виникає подібне бажання, це означає, що складно саме вам. У цей момент краще це визнати та сказати і собі, і своєму співрозмовнику, що вам складно. Найкраще після цього змінити тему або зробити перерву в розмові, щоб був час подумати.

Загалом посібник містить в собі 42 сторінки. І весь процес комунікації на відстані із близькою людиною описаний там детально. Починаючи від запитань, які варто або ж не варто ставити. Чи навіть рекомендовані три етапи розмови, які допоможу покращити стосунки. Зокрема, 1. Стан; 2. Новини; 3. Плани. На кожному з цих етапів спочатку ви розповідаєте про себе і своє оточення, потім запитуєте вашого співрозмовника про нього і його оточення.

ЗАВАНТАЖУЙТЕ ПОСІБНИК ЗА ПОСИЛАННЯМ:

КРОСВОРД

За горизонталлю: 1. Лосось благородний; струг. 4. У великій кількості. 8. Звук грому. 9. Особа, що спостерігає за роботою. 10. Кровоносна судина. 11. Сукупність релігійних обрядів. 12. Засіб пересування. 14. Дитячий садок для крихіток. 19. Позна дачника на прополці. 21. Особа, яка відає в театрі бутафорією. 23. Зміна строків чого-небудь. 24. Узагальнене поняття мелодійної, пісенної основи в музиці. 25. Маленька куля. 26. Зав'язана стрічечка.

За вертикаллю: 1. Розмір чого-небудь. 2. Спортивний снаряд тенісиста. 3. Право безплатного проїзду. 5. Південне плодове дерево. 6. Мاستило для авто. 7. Непридатна до вживання їжа. 9. Подовжена височина. 13. Матроська слідня сорочка. 15. Дорожньо-будівельний матеріал. 16. Великий букет квітів; оберемок яких-небудь рослин. 17. Священний птах єгиптян. 18. Дрібний хмиз, сухі тріски; скіпа. 20. Церковна хорова пісня. 22. Стовп для афіш.

Вчені довели, що собака, яка нюхає дупу іншої собаки, отримує більше інформації, ніж людина, яка дивиться російській новини.

Заходить путін в бар, замовляє пиво і питає бармена, як країна поживає, що нового, які проблеми є.

Бармен здивовано:
– Які проблеми можуть бути? Ми ж «імперія», все кругом наше.

путін:
– Як наше? А Ірак, а Афганістан?

Бармен:
– Це все наше!
– А Європа, Африка?

Бармен дістає з-під прилавка глобус і гордо крутить його:
– Я ж кажу ми – «імперія», весь світ належить нам!
путін радісний, гордий і щасливий допиває пиво і каже:
– Ну спасибі, порадував мене. Скільки з мене?

Бармен:
– 20 гривень...

Перед світлофором зупиняються два авто – «лада гранта» і «Ламборгіні».

Водій «гранти», крутячи ручку, опускає скло і запитує водія «Ламборгіні»:

– Ну як тачка взагалі? Не ламається?
– Та начебто нормальна тачка, а чому питаєш?
– Та дивлюся, щось не дуже народ їх купує.

– Дорогий, не підкажеш, що то за вівця з тобою на фото?

– Сестра.
– Ой, така мила.

Внучка питає у бабусі:
– Бабцю, ти на якому-небудь інструменті граєш?

– Тільки на нервах.
– Дідусю, а ти?
– А я і є інструмент!

– Синку, дивись: у мене 850 гривень. У мами 150 гривень. Скільки грошей у мами?
– 1000 гривень.
– Правильно, синку.

Карикатури Юрія Журавля

